

ВИНИКНЕННЯ І СТАНОВЛЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

§ 2

ВЕЛИКЕ РОЗСЕЛЕННЯ СЛОВ'ЯН. ГОСПОДАРСТВО ТА СУСПІЛЬСТВО СЛОВ'ЯН



Пригадайте з курсу історії 6 класу, що вам відомо про слов'ян. Як історія давніх слов'ян пов'язана з теренами України? Під якими іменами вони згадувалися у працях давніх істориків?



Читаємо й розуміємо

Працюючи з текстом підручника, дізнайтеся історію розвитку слов'янських спільнот на українських землях за доби Великого розселення слов'ян. Структуруйте інформацію в карту пам'яті за планом: 1) назви слов'янських племен; 2) сусіди слов'ян; 3) заняття, суспільний устрій, вірування слов'ян.

1 НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ТЕРЕНІВ ЗА ДОБИ ВЕЛИКОГО ПЕРЕСЕЛЕННЯ НАРОДІВ

Від II–I тисячоліть до н. е. на теренах сучасної України, у басейні річки Прип'ять, переважно на північному й центральному Правобережжі та частково Лівобережжі, жили праслов'янські племена.

За доби Великого переселення народів слов'янські племена так само, як і інші народи, активно переміщувалися. У першій половині I тис. н. е. **слов'яни**, готи та інші народи утворювали черняхівську археологічну культуру. Згодом українські землі зазнали навали гунів. Панування гунів було нетривалим — уже в V ст. імперія гунів розпалася на окремі державні та племінні утворення. На півдні України, у степу, домінували кочовики, яких ми знаємо під іменами гунів, сарматів, булгарів. У Криму залишки готів долучилися до місцевих скіфів та



Пам'ятник антам
(с. Синява
на Київщині)

греків. Лісостеп і лісові масиви заселяли різні слов'янські племена, відомі під спільною назвою «анти». При цьому народи не сиділи на місці, а переселялися та змішувалися один з одним.

Після вторгнення гунів до Римської імперії та зникнення носіїв черняхівської культури для ранніх слов'ян відкрилися можливості заселити дещо знелюднені території Східної Європи та Балкан. На українських теренах слов'яни почали переселятися на багаті чорноземи Середньої Наддніпрянщини.

У середині VI ст. народи Північного Причорномор'я підкорили нові володарі — *авари*. Слов'яни називали аварів обрами. Саме авари послабили та зруйнували союз антів, остання згадка про яких датується 602 р. Авари контролювали сусідні слов'янські народи. Центр їхньої держави — Аварського каганату — розташовувався в середній течії Дунаю. Однак у VIII–IX ст. Аварський каганат занепав і був поділений між сусідами. У слов'янських джерелах навіть з'явилося прислів'я «Згинули, як обри».

2. ЗАСНУВАННЯ КИЄВА



Читаємо й розуміємо

1. З навчального тексту дізнайтеся версії заснування м. Києва. Чому історики вважають уривок з літопису про заснування Києва легендою, а не доведеним фактом?

2. Дізнайтеся, за яким принципом встановлюється вік населених пунктів. Яких даних, на вашу думку, бракує для встановлення точного віку столиці нашої держави?



Пам'ятник засновникам
Києва

(скульптор – *Анатолій Куц*,
архітектори –
Олександр Комаровський
і *Олег Стукалів*;
майдан Незалежності,
м. Київ, 2000 р.)

Від початку доби Середньовіччя веде свою історію столиця нашої держави Київ. Спочатку це було невелике слов'янське поселення, а з часом воно стало великим політичним, торговельним і культурним центром українських земель. За легендою, Київ заснували на високих кручах річки Дніпро *Кий* разом із братами *Щеком*, *Хоривом* і сестрою *Либіддю*. Народна пам'ять зберегла легендарні імена засновників Києва в назвах київських пагорбів: Старокиївська гора, Щекавиця, Хоривиця. А ім'я Либеді залишилося в назві річки (нині в підземному колекторі). Проте суперечки про постать Кия та час заснування Києва досі тривають серед істориків.